

**«ЗАВЖДИ ТЕРНОВИЙ ВІНЕЦЬ
БУДЕ КРАЩИЙ, НІЖ ЦАРСЬКА КОРОНА...».
РОЗДУМИ ПРО ЖИТТЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Оксана Бондарчук,

вчителька вищої категорії, вчителька української мови та літератури Полтавської школи-інтернату спортивного профілю (м. Полтава, Україна)

У розвідці осмислюються життєві сторінки з біографії Лесі Українки як жінки, письменниці, людини. Подано осмислення її життєвого вибору крізь призму часу.

Ключові слова: *Лєся Українка, біографія, українська література, життєвий вибір.*

The article comprehends the life pages from the biography of Lesya Ukrainka as a woman, writer. The comprehension of her life choice through the prism of time is given.

Key words: *Lesya Ukrainka, biography, Ukrainian literature, life choice.*

*«Завжди терновий вінець
Буде кращий, ніж царська корона.
Завжди величніша путь
На Голгофу, ніж хід триумфальний»*

Лєся Українка [1, ст 6]

Лєся Українка (Лариса Косач) - одна з наймужніших жінок в українській літературі. Ані дня не ходила до школи, але могла позмагатися у знаннях з найосвіченішими постатями того часу. Долала невимовний біль - та не терпіла жалості. Кохала, творила, жила - і не визнавала напівмір. Цій жінці століттями нав'язували образ «нещасної та хворої Лєсі», що вічно змучена в стажданнях. Життя завжди просліджували, пов'язуючи нитками болю. Так, вона завжди боролася до самісінького кінця та ніколи не корилася хворобі. З її талантом могла стати чудовою піаністкою або навіть композиторкою. Але ніхто не знає, що хотіла сама Лєся і до чого прагла її душа. Осмислюючи постать Лєсі Українки в реаліях сьогодення, якби їй довелось жити у ХХІ столітті, гіпотетично припускаємо, що вона мала б мала мільйон шанувальників в Instagram та Facebook. Агов, хто ще з тогочасних письменниць має так багато світлин? Зовсім

різних! О так, Леся була тогочасною мажоркою. Лише у доброду значенні цього слова. Коштів від батьків вистачало не тільки на лікування, а і на видання першої, омріяної збірки. А вона ще й замовила редагувати рукопис Іванові Франкові! Збірка була того варта. Леся Українка ніколи не була революціонеркою, такий образ їй був до смаку, разом з її героїнями. Може, Леся не була б геніальною, але була б щасливою... Якби не туберкульоз, якби не виснажливе кохання, якби не надмірне напосідання матері. У родині Косачів сповідували любов, взаємопідтримку, досконалість. У 4 роки тямуща Леся читає. У 6 - гаптує. А як піднесено грає на фортепіано. Аж тут вирок - туберкульоз кісток. Як це збагнути!? Знівечилися не просто кістки, а усе її життя. Місяцями у «гіпсових лещатах» Леся виявлятиме неабияку наполегливість, стійкість. Мусить «тримати обличчя», адже у їхній родині немає безпомічних. Мама вишколює її науками. Вимагає не ремствувати й не скиглити, а зайнятися ділом. Леся від усіх приховує сльози й перетворюється на «енциклопедію», стає своєрідним «брендом». Сучасним та тогочасним брендом на українське. Тому що зі своїми європейськими поглядами й батьківськими статками могла б назватися, як завгодно. А стала - Українкою.

Чоловік, якого Леся зустріне під Ялтою, розірве її серце. Сумний, думний, загадковий Сергій Мержинський окутав Лесю, як туман. Обоє захопилися. Українка назавжди, Мержинський на трішки. Мама, звісно, проти нього: хворий, дивний, не влаштований. Але коли від Мержинського через відкриту форму туберкульозу легенів відмовилися майже усі - до нього примчала Леся. Терпіла й догоджала виснаженому хворобою Мержинському. Записувала за ним пристрасні листи іншій жінці й по кілька разів перечитувала вголос її відповіді. Збожеволіти можна! Там, біля напівпритомного Мержинського Леся за одну ніч нашвидку написала одухотворену «Одержиму». Але Мержинський згас на її очах. Леся повернулася до батьків висотана до межі. Довго ходила у чорному. А потім для неї проросла Квітка. Її рятівна Квітка. Климентій Квітка. Хоча Леся не кохала його, у «Кльоні» вистачило почуттів на двох. Вони разом збирають фольклор. Климентій записує Лесин голос, підтримує її. Часто бесідуєть удвох, здогадують, що часу обмаль. Родині Косачів Квітка не подобається: безпомічний, не пристосований, та й різниця у віці (він молодший за Лесю). Чотири роки живуть у цивільному шлюбі, і Леся запевняє матір,

що їхні кімнати нарізно, спільний тільки коридор. До чого усі пересуди! Леся повинчається з Квіткою й він зробить надможливе, аби дружина дожила життя щасливою... Влітку 1913-го з Грузії (м. Сурамі) додому у домовині привезли Лесю Українку. До похоронної процесії приставили наряд кінноти. Заборонили промови. Але натовп сунув за нею аж до Байкового цвинтаря, а там довго співав «Вічная пам'ять...». Потім розійшлися. І тільки Кльоня аж до сутінків ридав над свіжою могилою дружини. «Багато сил йшло на даремну видержку й непотрібну терпеливість». Вона це зрозуміла, але запізно. Вона написала «Лісову пісню». Вона «без надії таки сподівалась». І вона – **найвідоміша жінка України.**

Література

1. Українська література. Універсальна хрестоматія. У 2-х т. / За заг. ред. проф. А.П. Загнітка. – Донецьк: ЦПА, 2000.
2. Історія української літератури XIX століття: У 3 кн. / За ред. М. Т. Яценка – К., 1997.

УДК 116:821.161.2

РОЛЬ ПЕТРА АНТОНОВИЧА КОСАЧА У ЖИТТЄВІЙ ДОЛІ СВОЄЇ ДОНЬКИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Степан Борчук,

*доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)*

Людмила Дрогомирецька,

*кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії
України і методики викладання історії ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника»
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

РОЛЬ ПЕТРА АНТОНОВИЧА КОСАЧА У ЖИТТЄВІЙ ДОЛІ СВОЄЇ ДОНЬКИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

У статті авторами з використанням мемуарів та спогадів членів родини і сучасників охарактеризовано особистість Петра Антоновича Косача, висвітлено риси його непересічної особистості, що вплинули на формування